

Мінская праўда

Газета заснавана
1 лістапада 1950г.

Чацвер, 17 лістапада 1994 года

№ 123 (10823)

Цана 50 руб.

УЧОРА СТАРШЫНЯ
А.І.Дзішкевіч правёў нараду кіраўнікоў абласных службаў і падраздзяленняў. Былі разгледжаны разнастайныя пытанні жыцця вобласці, выканання антыкрызіснай праграмы.

Адзначалася, што ў вытворчай сферы рэзка абвастрылася абстаноўка ў сувязі з абмежаваннем паставак у рэспубліку прыроднага газу, электрычнай энергіі. Генеральны дырэктар «Мінскэнерга» А.М.Воранаў з трыма гавары, што недахоп энерганосібных пагражае паралічом усёй прамысловасці. Сёння, як ніколі, патрэбна эканомнае

Нарада ў аблвыканкоме

выкарыстанне цёпла- і электрэнергіі. Аднак далёка не ўсе разумеюць складанасць становішча, ляжыць на вецер і цяпло, і грошы.

Прэзідэнт асацыяцыі «Камунальнік» У.І.Кірыльчык значыць, што на аб'ектах цэплавой гаспадаркі назапашана паліва на 30–35 дзён. Да канца гэтага года на ўтрыманне жыллёва-камунальнай сферы трэба яшчэ 22 мільярды рублёў.

Становішча ў будаўніцтве і

прамысловасці прааналізавалі ў сваіх выступленнях намеснікі старшын аблвыканкома В.В.Майко і К.І.Туровіч. Па-ранейшаму дапускаецца зацягванне тэрмінаў здачы зводных аб'ектаў, распыленне сродкаў, неабгрунтавана распачынаюцца новыя будоўлі. Трымаючы той факт, што сёлета страты рабочага часу ў параўнанні з адпаведным леташнім перыядам падвоіліся. Не заўсёды працягваюць развартлівасць і прадпрымаль-

насць кіраўнікі некаторых прадпрыемстваў. Асабліва выразна гэта відаць на прыкладзе тых заводаў і фабрык, якія працуюць на мясцовай сыравіне, павінны выпускаць як мага больш тавараў народнага спажывання.

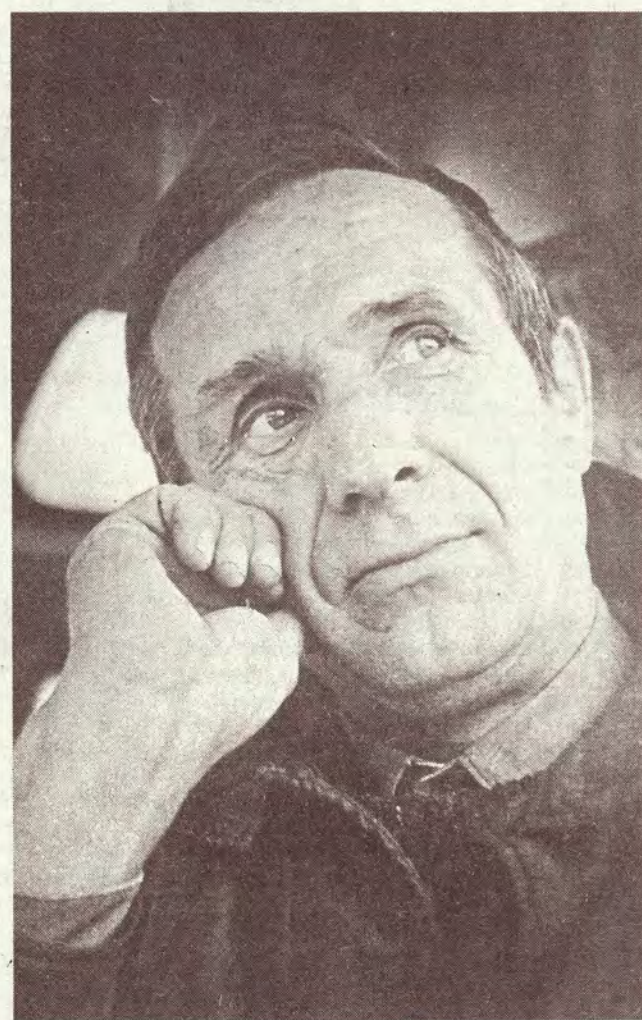
Факты злоўжывання службовым становішчам, разбазарвання, крадзяжу дзяржаўных сродкаў, ускладнення кримінальнай абстаноўкі прывялі на нарадзе начальнік інспекцыі па

Мінскай вобласці Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь А.Е.Забалотны, пракурор вобласці В.А.Сіраш, намеснік начальніка ўпраўлення ўнутраных спраў аблвыканкома Я.М.Ляхун. За 10 месяцаў у вобласці ўчынена 17 тысяч злачынстваў — столькі, колькі за ўвесь мінулы год. І кожнае чацвёртае з іх учыняюць вучні сярэдніх школ ці навучэнцы ПТВ. Міліцыя пераходзіць цяпер на ўчастковы метад работы. Такіх участкаў у вобласці

створана ўжо 25, а ўсяго будзе 39.

На нарадзе выступілі таксама начальнік галоўнага ўпраўлення Нацыянальнага банка па Мінску і вобласці Г.П.Кухарэнка, начальнік абласной дзяржаўнай падатковай інспекцыі Т.І.Туронак, намеснік кіраўніка спраў аблвыканкома З.М.Скарупа.

Падводзячы вынікі нарады, старшыня аблвыканкома А.І.Дзішкевіч сканцэнтраваную ўвагу прысутных на неабходнасці актывізацыі работы па выкананні антыкрызіснай праграмы, спыненню падзення жыццёвага ўзроўню народа, наладжванню здаровай абстаноўкі ў грамадстве.

3-за пастаяннага недахопу, дарагоўлі гаручага аўтамабілісты перажываюць зараз нялёгкае час. Не радуюць цэны і на запчасткі. У складаных умовах працуюць вадзіцелі Стаўбіўскага аўтапарка №17. Толькі людзі забяспечваюць поспех у экстрэмальнай абстаноўцы. Сярод іх Леанід Бельскі — вадзіцель з 30-гадовам стажам. Больш мільёна кіламетраў «накруціў» вопытным шоферам.

Добрымі справамі славяцца ў калектыве Міхаіл Бурдукевіч і Іван Доўнар. Дарэчы, напярэдадні Дня работнікаў аўтамабільнага транспарту прафком уручыў ім ключы ад новых кватэр.

Фота Васіля ЗЯНЬКО.

Павел ВЕРАБ'ЕЎ.

Свой 50-гадовы юбілей адзначыў музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, які размешчаны на Цэнтральнай плошчы Мінска. У яго залах экспануюцца рэчы, якія не маюць аналагаў. Гэта партызанская зброя, баявая сцягі, самаробныя друкаваныя выданні народных месціцаў, прадметы іх побыту, малюнкi і многія іншыя. Усяго фонды музея налічваюць каля 130 тысяч адзінак рэдкіх экспанатаў.

Створаны ў 1944 годзе, музей з'яўляецца сур'ёзнай навукова-даследчай і культурна-асветнай установай.

“Мінская праўда” — газета для вас і пра вас!

Міністэрства сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету **63923** (індэкс выдання)

“Мінская праўда” (колькасць камплектаў)

на 1995 год па месяцах

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Куды (паштовы індэкс) (адрас)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

Даставачная КАРТКА

ПВ месца л-тар на газету **63923** (індэкс выдання)

“МІНСКАЯ ПРАЎДА”

Кошт падпіскі руб. кап. Колькасць камплектаў

перарад-расоўкі руб. кап.

на 1995 год па месяцах

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Куды (паштовы індэкс) (адрас)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

Прэс-канферэнцыі

СЛУЖБА КАНТРОЛЮ НЕ СПІЦЬ

У Нацыянальным прэс-цэнтры адбылася прэс-канферэнцыя кіраўнікоў службы кантролю Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Васіля Даўгалёва.

Васіль Даўгалёў каротка азнаёміў журналістаў з дзейнасцю ўзначальнаемай ім структуры, асабліва падкрэсліўшы, што яе функцыі калі і пераскакуюць з работай такіх органаў, як КДБ, МУС, Камітэт па барацьбе з карупцыяй у органах дзяржаўнай улады і кіравання пры прэзідэнце і Кантрольная палата, то ўсё ж маюць сваю спецыфіку. Паколькі створана яна зусім нядаўна, то, паводле слоў кіраўніка, якія-небудзь вынікі падводзіць рана. Хоць буйных спраў, раскрытых за гэты кароткі перыяд, хапае.

У прыватнасці, не называючы падрабязнасцей, Васіль Даўгалёў сказаў, што нядаўна была праведзена праверка дзейнасці кіруючых структур запаведніка «Белавеская пушча», дзе выяўлены яна процізаконыя дзеянні. Была зроблена і сур'ёзная праверка дзяржгандлю. Не засталіся без увагі службы і дабрачынны фон-

ды, дзесяткі якіх дзейнічаюць цяпер у рэспубліцы. Напрыклад, выяўлена, што Беларускі фонд сацыяльнай абароны інвалідаў на атрыманне буйных сродкаў за два гады сваёй дзейнасці аказаў дапамогу ўсяго толькі сямі (!) інвалідам, тады як грошы фонду ўвесь гэты час круціліся на куплі-продажы, але ў выніку фонд аказаўся банкрутам.

Служба кантролю не займаецца прыцягненнем вінаватых да адказнасці, а толькі даводзіць вынікі праверак да ведама кампетэнтных асоб, падкрэсліў яе кіраўнік. Што ж датычыць магчымасці карупцыі ў апарце прэзідэнта і цяперашняга ўрада, то, адказваючы на гэтае пытанне, Васіль Даўгалёў падкрэсліў, што такіх фактаў выяўлена не было. Праўда, пры гэтым ён адзначыў, што карупцыя існуе ў любой дзяржаве і барацьба з ёй у многім залежыць ад работы такой службы.

У заключэнне прэс-канферэнцыі Васіль Даўгалёў адказаў на пытанні журналістаў.

БЕЛІНФАРМ.

ПЕРАСТАРАЛІСЯ

Хацелася зрабіць як мага лепш. Есць прэзідэнцкая праграма неадкладных мер, якая прадугледжвае навадзенне парадку і з цэнамі. Зараз яны не кампенсуюць усіх затрат на вытворчасць прадукцыі. І асабліва — харчовых тавараў, янысёме нізкі кошт якіх падтрымліваўся вылічэннямі датацыяў.

11 жніўня цэны адпужаюцца, і яны пачынаюць уплываць на набір вышынню — павышаліся 13–18 разоў.

Усё адбывалася ўпатай, ціха, без папярэдняй інфармацыі насельніцтва. Проста ставілі ўсіх перад фактам. Людзі прывыклі да гэтага і не рабілі якіх-небудзь рашчучых крокаў для выкавання свайго пратэсту. Таму ва ўрадзе ніхто не думае, што чарговыя падарожжыя маюць хлеба, мяса, сметану і іншых прадуктаў выклікаю такую бурную рэакцыю. Нават прэзідэнт быў вымушаны перапыніць курс лясчэння і вярнуцца з Сочы ў Мінск. Усе мы памятаем выступленне Лукашэнкі па тэлебачанні, рэзкасць яго ацэнак падзей, якія адбыліся за апошні час. І зусім натуральнай была цікавасць журналістаў: няўжо ўсё гэта рабілася без ведама прэзідэнта?

Адказ мы атрымалі на прэс-канферэнцыі, якую правалі прэм'ер-міністр М.Чыгір, яго намеснікі С.Лінь, В.Ганчар і У.Гаркун. Мэта іх сустрачы з журналістамі — растлумачыць цяжкую палітыку Кабінета Міністраў. Аказваецца, суботняе тэлевыступленне Лукашэнкі людзі зразумелі не зусім правільна.

Прэзідэнт пастаянна быў «у курсе падзей у рэспубліцы». Па эканамічных пытаннях яго інфармаваў сам прэм'ер-міністр.

— Але пакуль яго не было, мы думалі, што трохі больш зробім, — азначыў Міхаіл Чыгір. — Як бачым, перастараліся. Цэны патрэбна было павышаць толькі пасля выплаты новай зарплаты. Восць чым знізілі іх на малако, хлеб, сметану і іншыя прадукты, кошт якіх узрос больш чым на 18 працэнтаў. Прэзідэнтам падпісаны Указ № 200 ад 13 лістапада аб мерах па ўпарадкаванні цэн на асобныя харчовыя тавары і сацыяльнай абароне насельніцтва.

Аднак гэта не азначае, падкрэсліў кіраўнік ўрада, вяртання да камандна-адміністрацыйных метадаў.

— У эканоміцы, як і ў прыродзе, — азначыў Міхаіл Чыгір, — усё павінна быць збалансавана. Мы імкнёмся, каб усё затраты вытворчасці тавараў кампенсавалася ценой спажывання. Адноўле і новая цэнавая палітыка ўрада. Мы адмовіліся ад датацыі на сельскагаспадарчую прадукцыю, якая рэалізуюцца ў розніцу, на электрэнергію, бензін, дызельнае паліва. Адпаведна амаль усе рознічныя цэны. Тым самым нам удалося ў значнай ступені аздаравіць бюджэт і прывесці яго ў адпаведнасць з развіваемым сэнсам міжнароднага валютнага фонду. Чакаем, што дэфіцыт буд-

жэту складзе сёлета не больш чым 4,5 працэнта.

Што датычыць Указа аб зніжэнні цэн, то яго дзейнасць будзе кароткатэрміновай. Гэта тактычны ход, паколькі курс на рэформы захоўваецца.

Неўзабаве ўрад вернецца да праблемы цэн на тавары, якія сёння падешавалі. Прадугледжваецца сацыяльная адрасная падтрымка людзей. З 1 снежня кампенсация пенсійнаму узрасце з 8,5 да 20 тысяч рублёў. Тут улічваецца і рост даходаў у сувязі з павелічэннем мінімальнай зарплаты. На гэты мэта выдаткоўваецца 14 мільярды рублёў. Яшчэ 2,5 мільярдаў выдзяляецца выканкамам для дапамогі тым, хто знаходзіцца ў валькай нястачы. Акрамя таго, кіраўнікі прадпрыемстваў атрымаю права выкарыстоўваць фонд матэрыяльнага заахвочвання для падтрымкі працуючых.

Усё гэта добра. Аднак у нас ужо складалася думка, падмацаваная не раз жыццёвай практыкай: чым больш даюць, тым больш і забіраюць. Кіраўнікі ўрада запэўнівалі, што падобнага не будзе. Бо названыя вышэй сумы баруцца з бюджэту, а не за кошт дадатковай эмсіі грошай.

І апошняе: калі чакаць новага павышэння цэн? Журналістам адказалі, што гэтага ніхто не ведае. Асноўны фактар, які выклікае іх рост, — кошт нафтапрадуктаў. Як тут будзе складвацца сітуацыя, цяжка сказаць.

Пётр СІДАРОВІЧ.

ФАКТЫ ПДЗЕІ АРГУМЕНТЫ МЕРКАВАННІ

3 нагоды

ГОЛЫ ФАКТ, ЯК І ГОЛЫ КАРОЛЬ...

Як вядома, у мінулыя суботу на папярэным пасяджэнні Кабінета Міністраў выступіў старшыня Камісіі па рабоце са скаргамі і заявамі грамадзян пры адміністрацыі прэзідэнта Віктар Кучынскі. Яго даводзіў рэзка, адзначана абвінавачанне скараваная прамова стала прадметам абмеркавання на нарадзе кіраўнікоў службы Мінгарвыканкома, старшыня райвыканкомаў г.Мінска.

Многія заўвагі і вывады камісіі слухныя, і мы павінны ўважліва паставіцца да выпраўлення выкліканых недахопаў, — адзначыў старшыня гарвыканкома Аляксандр Герасіменка. — Але з шэрагам абвінавачванняў пагадзіцца нельга, і мы рыхтуем на іх свой адказ.

У чым жа абвінавачваў В.Кучынскі ўлады г.Мінска? Перш за ўсё — у разбазарванні жыллёвага фонду, у прыватнасці, двухсот кватэр.

А.Герасіменка даў тлумачэнне па гэтым факту. Мы не разбазарылі, — сказаў ён, а прадалі 200 кватэр па камерцыйных цэнах. Атрыманыя

сродкі накіравалі на будаўніцтва кватэр для сацыяльна-малабароненых і маладзёжных жыхароў горада.

Мінгарвыканком таксама прыняў рашэнне, якое дазволіла ўсім мінуцам браць у дзяржавы долевую будаўніцтва жылыя. Гэта таксама стала аб'ектам нападкаў з боку прэзідэнцкай камісіі. І хаця прынята лічыць, што факт — аргумент неспрэчна, усё ж прыходзіцца пагадзіцца з тым, меркаваннем: голы факт такі ж пераканаўчы, як і голы кароль. Бо адпаведныя камітэты да факта іншы раз мяняе яго ўспрыманне з дакладнасцю да наадварот. Гэта і ў выпадку з долевым будаўніцтвам. Рашэнне прымаўся з мэтай захаваць будаўнічы комплекс горада, — паясніў А.Герасіменка. Дазволіўшы долевае будаўніцтва, горад атрымаў 56 мільярдаў рублёў. Сродкі гэтыя накіраваны на будаўніцтва аб'ектаў сацыяльнай сферы. Не было б у людзей магчымасці накіраваць сродкі ў будаўніцтва — гэтыя 56 мільярдаў ціснулі б на наш

спажывецкі рынак. Дарэчы, пераважным правам на ўдзел у долевым будаўніцтве карысталіся тыя, хто стаіць на ўліку на паліцэннае жыллёвых умоў.

Разбор канкрэтных заўваг, выказаных прэзідэнцкай камісіяй, нечакана закончыўся не надта пахвальным водгукам аб рабоце самой камісіі.

Камісія перавышае свае паўнамоцтвы, лічыць старшыня Савета г.Мінска райвыканкома Сяргей Калыжы. Яна створана для работы са скаргамі і заявамі грамадзян, але на справе ўмешваецца ў работу прапарыемстваў і ўстаноў, прычым нязрэдка ўмешваецца некаваліфікавана. Гэта перашкаджае нармальнай рабоце і наогул стварае выбуховую небяспечную атмасферу ў горадзе.

Што ж, з'ява для нас прывычная. Хто пры ўладзе, той разбіраецца і ў тэхналогіі вяршэння бульбы, і ў тонкасцях самай складанай хірургічнай аперацыі.

Павел ВЕРАБ'ЕЎ.

ЦЭНЫ, ЯК ПАЛІТЫЧНЫ ФАКТАР

Вялікую суціхлі эмоцыі вакол павышэння цэн і спробы прэзідэнта ваяваць шляхам вярнуць іх на ўзровень 1 лістапада. Сёння мы маем магчымасць больш спакойна і разважна глянуць на цэнавыя страсці. Ці сапрады рывок цэн быў правакацыйнай акцыяй нейкіх антыпрэзідэнцкіх сіл? Ці, можа, павышэнне было прадпачтавана эканамічнай неабходнасцю? Важна таксама высветліць: новыя цэны рэальна адлюстроўвалі затраты на выпуск і рэалізацыю прадукцыі ці былі штучна завышаны?

На думку многіх кампетэнтных людзей, цэны былі рэальныя. Сюды варта дадаць і інфармацыю прэм'ер-міністра М.Чыгіра аб тым, што рознічныя цэны на асноўныя віды прадуктаў харчавання ў нас значна ніжэйшыя, чым у Расіі. Цэна ялавічыны складае 70 працэнтаў, малака — 38, хлеба — 50% да расійскага ўзроўню. Ішчэ большы разрыў у цэнах з Літвой. Зразумела, што пры захаванні да лістападаўскіх цэн беларускім прыватным пагражае поўнае спусташэнне і вываз прадуктаў за межы рэспублікі.

Натуральна ўзнікае пытанне: калі цэны былі рэальныя, то за чый кошт будучы пакрывацца страты? Відавочна, зноў цяжар падае на бюджэт. Гэта значыць — на нас з вамі, шануючы падаткапалатчыцы. Каб урад мог пакапацца пра нас і патрымаць трохі цэны на харчаванне ніжэй, мы павінны самі зрабіць на гэта сродкі.

Крыўдна, што цэны па-ранейшаму працягваюць выкарыстоўваць у якасці фактара палітычнага ўплыву на народ.

Акционерный коммерческий банк "Беларусбанк"

ПОКУПАЕТ У ГРАЖДАН РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ ПРИВАТИЗАЦИОННЫЕ ЧЕКИ "ИМУЩЕСТВО"

С ПЕРЕВОДОМ ДЕНЕЖНОЙ СУММЫ НА ВКЛАДНОЙ СЧЕТ, ОТКРЫВАЕМЫЙ В АКБ «БЕЛАРУСБАНК» И НАЧИСЛЕНИЕМ ЗА:

- 1 месяц - 240% годовых;
- 3 месяца - 280% годовых;
- 6 месяцев - 300% годовых;

ПО ВОПРОСАМ ПРОДАЖИ ПРИВАТИЗАЦИОННЫХ ЧЕКОВ "ИМУЩЕСТВО" ОБРАЩАТЬСЯ В ОТДЕЛ ИНВЕСТИЦИЙ

Г. МИНСК, УЛ. БЕРСОНА, 16. КАБ. N 216

ТЕЛ. 20-89-21

АКБ «БЕЛАРУСБАНК»

Наталля ТУМАР.

“S O S — МАМА”. БУДЗЕ Ё БЕЛАРУСІ ТАКАЯ ПРАФЕСІЯ

14 сямейных дамоў. Двухпавярховыя, камфартальныя. Кожны ацяпляецца індывідуальным газавым комплексам. Сістэма энергазабеспячэння мае трайную страхоўку. Створаны ўвесь комплекс інжынерных збудаванняў, гаспадарчы блок. /У ім будзе мінімальны запас прадуктаў, агародніны: на ўсялякі выпадак/. Есць цэнтр зносін, медыцынскі пакой, зала, дзе можна наладзіць святла. Так сёння выглядае першая ў Беларусі “SOS — Дзіцячая вёска”. Узведзена яна пад Мінскам, у Бараўлянах. Праўда, пакуль у ёй ніхто не жыве. Збудаванні павінна прыняць спецыяльная камісія. Мяркуюцца, што наваесельцы стануць абжываць дзіцячую вёску ў першым квартале 1995 года.

Дык што ж гэта за вёска такая? Адказ на пытанне беларускіх журналістаў атрымалі на нядаўняй прэс-канферэнцыі. Удзел у ёй прынялі рэгіянальны дырэктар праектаў “SOS — Дзіцячая вёска” ў СНД пан П.Баўмгартнер, прадстаўнікі Беларускага камітэта “SOS — Дзіцячая вёска” — прэзідэнт Г.Юшкевіч, віцэ-прэзідэнт Ю.Шэрэвара, каардынатар М.Хралоўіч, член праўлення І.Грушавая.

Аказваецца, усё пачалося ў Аўстрыі, у 1949 годзе. Родана-чальнік ідэі Герман Гмэйнер быў зуршана трагічным лёсам дзіцяці, што засталася пасля вайны без бацькоў. Ён заснаваў першую дзіцячую вёску. Ідэя знайшла падтрымку. Цяпер такія вёскі створаны больш чым у 110 краінах. Нгледзячы на нацыянальныя асаблівасці, традыцыі ўсе яны дзейнічаюць на агульных прынцыпах. Галоўнае — падарыць абяздоленым, асірацелым дзецям сям’ю, дом, цяпло. Звычайна ў дзіцячай вёсцы жыве 10–20 сем’яў. У кожнай — маці, сест-

ры і браты. Бацькі няма. Яго выхавуюць функцыі выконваюць староста вёскі, педагогічны персанал. Дзеці наведваюць звычайныя дзіцячыя сады, агульнаадукацыйныя школы. Яны жывуць у дзіцячай вёсцы да таго часу, пакуль не змогуць самастойна зарабляць свой хлеб. Варта адзначыць, што “SOS — Дзіцячая вёска” — гэта не дзяржаўная, палітычна і рэлігійна незалежная сацыяльная арганізацыя, якая каардынуе работу ўсіх нацыянальных “SOS-аб’яднанняў”.

Як жа будзе выглядаць беларускі варыянт праекта “SOS — Дзіцячая вёска”? Камплектаваць сем’і плануецца з ліку маладоў, што жывуць на Міншчыне. Іх узрост — ад груднага да 8 гадоў. У вёсцы будуюць стараста, педагог, псіхалаг, інстытут цётка. Яны закліканы аказваць “SOS-мам” патрэбную дапамогу, у выпадку неабходнасці — змяняць іх. Дарэчы, створаны тут і сацыяльны цэнтр маці і дзіцяці — своеасаблівая гасцініца для

■ Ідэя, пошук, прадпрымальніцтва

заўсёды рады! Дарэчы, цэны на бензін тут некалькі ніжэйшыя, чым у Мінску.

Адначасова аднавілі аўтазаправку ў пасёлку Свіслач — устанавілі дзве дадатковыя калонкі пад бензін і адну пад дызельнае. На пад'язных пляцоўках паклалі бетоннае пакрыццё. Цяпер прадпрыемства мае шэсць добраўпарадкаваных АЗС. Маркуецца ў наступным годзе пабудавана яшчэ адну ў Чэрвеньскім раёне.

— Не абышлося, вядома, без дзейнай падтрымкі з боку канцэрна "Белнафтапрадукт", — зазначае А.У.Нікіфаравіч. — І наогул з прыходам новага кіраўніцтва канцэрна

паўсядзённых клопатах праблема паставак стаіць на першым плане. Улічваючы, што перапрацоўчыя заводы і наліўныя станцыі Беларусі не заўсёды маюць у наяўнасці ГЗМ па прычыне запавязанасці перад Расіяй, прымаюцца захады для прамых паставак паліва з расійскіх прадпрыемстваў. Восемі напярэдні нашы прыезды "Пухавічнагапрадукту" атрымалі з Ніжняга Ноўгарада два эшалоны дызельнага агульнай вагой звыш 6 тысяч 200 тон. Па цане, вядома, ніжэйшай за існуючую ў Беларусі.

Такіх прыкладаў можна прывесці ня мала. Але сутнасць не ў гэтым, а ў тым, што мар'нагорскія паліваабеспячэнцы не чакаюць маніўраў, выходзяць на даўгатэрміновыя прамыя кантакты з расійскімі нафтаперапрацоўшчыкамі. Адсюль і стабільнасць у рабоце, адсюль і фінансы, адсюль і прыхільнасць кліентаў.

падтрымку калгасам і саўгасам Пухавіцкага і Чэрвеньскага раёнаў, якія яно абслугоўвае. Скажу больш: яго паслугамі карыстаюцца цяпер многія гаспадаркі Уздзенскага, Слуцкага, Старадарожскага і іншых раёнаў. Я асабіста адрасаваў многіх кіраўнікоў да мар'нагорскіх паліваабеспячэнцаў, і яны знаходзілі там і дызельнае, і масла, якіх не было на іншых прадпрыемствах нафтабазы. Несумненна, "Пухавічнапрадукт" — адна з лепшых фірм у сваёй сістэме.

Пахвала высокая, але апраўданая. Павышаная ўвага да кліента тут — "праграгатава" не толькі дырэктар А.У.Нікіфаравіч, галоўнага інжынера У.І.Ткіна, інжынера-тэхнолага Л.А.Філаванова, якія "здабываюць" і ствараюць запасы паліва,

грамадства ў апошні час фарміруюцца зусім іншыя погляды: быццам бы "Нафтапрадукт" — нейкая асабліва, прывілеяваная сістэма. "Каб жа так, — не згаджаецца А.У.Нікіфаравіч. — Можна, і ёсць якія-небудзь перавагі перад іншымі галінамі вытворчасці, але каб быць "на кані", даводзіцца круціцца".

У раёне, дарэчы, пра гэта добра ведаюць. Як і пра тое, што калектыву не стрыжэ купоны са сваіх набыткаў, дапамагае вырашаць многія гарадскія праблемы, аказвае дабрачынную дапамогу творчым калектывам кулгас-ветустаной, школам, ветэранскім арганізацыям.

Адкрыўшыся Палац культуры ў Мар'нагорскіх — прадпрыемства перадало яму тры арыгінальныя пыласосы, святківалі Дзень настаўніка ў СШ № 1 — падарыла каларовы тэлевізар. І такія дабрачынныя ўчыны робяцца не дакуліва, не пампезна, наадварот, лапаюцца ўзаемным супрацоўніцтвам.

Вось і з першай школай заключаны дагавор на пашуў спецавраткі. А цяпер рыхтуюцца і сумесны навагодні вечар адпачынку. Гэтыя нататкі — не сумненне, толькі штырх да шматграннай дзейнасці калектыву, які не трапіў пад уплыў нашай "эпохі", усяляк супрацьпастаўляе ёй сваё імкненне жыць і працаваць дастойна.

Мікалай КАРОПЬ.

НА ЗДЫМКАХ: на АЗС № 1 апэратар Т.П.Каратанава і бухгалтар на АЗС В.Ф.Іванова; на пад'язнай пашуў — чарговы эшалон, а перапрацоўваюць паліва М.Ф.Казак і А.П.Кандрацюк; заваршэцтва мантаж ліній падцы, які вядуць А.Р.Рабенка, А.Т.Кользун, В.П.Клопач і І.П.Нічыпаровіч (злева направа); апэратар АЗС № 2 У.М.Марынкевіч; ветэран працы апэратар пятага разраду С.М.Дубік; праверку бензавозаў перад выездам ажыццяўляе У.А.Клюкач; на наліўной — заўсёды парадка; у рэзервуарным парку з'явіліся новыя ёмістасці.

Фота Анатоля БАСАВА.

УЛАДАРЫ "ЭПОХІ",

якія права "ўладарыць" у нашым нялёгкім жыцці адстойваюць зладжанай, рупнай працай

Быў час, быў век, была эпоха... — не без іроніі ўсклікаў некалі адзін ананімны пэнт у дадзеным да свайго, без сумнення, зорнага часу. У нас, думаецца, больш падстаў іранізаваць над нашай цяперашняй бяспаднай "эпохай". Сёй-той і не праміне гэты выкарыстанне, спісваючы на іхнічэскае абстрактнае пралікі з мінулага, і зусім кан-

крэтыя ўласныя грахі сённяшняга. А вось для чалавека разважана любіць час — незалежна ад абставін — "яго" час. І ўжо сапраўды без іроніі, у кожную "эпоху", нават такую бяспадную як наша, ён не спыняецца "паздзекавацца" з мінулага, з цяперашняга. Ён проста працуе, робіць справу так, каб не было сорамна ні перад мінулым, ні перад будучым.

але і тых, хто яго неспраўна адпускае спажываць. Давалася назіраць, як больш двух дзесяткаў бензавозаў, што сабраліся за абедзены час каля адміністрацыйнага будынка, літаральна праз паўгадзіны былі загрузаны і адпраўлены "на волю". А ўсё таму, што вузлавое звяно ў сістэме рэалізацыі — фондавая група, якой кіруе В.Я.Папова, дзейнічае зладжана і бездакорна.

Зрэшты, на кожным участку прадпрыемства працуюць у асноўным вопытныя, прафесійна падрыхтаваныя людзі з пачуццём высокай адказнасці. Яны і іменуюць калектыв. А каб добрыя адносіны, атмасферу ўзаемапавагі і даверу не "па-выдзімала" скразнямі эканамічнага бяспаднага, адміністрацыя і прафком імкнуцца па меры магчымасці захаваць сацыяльны камфорт у калектыве, частку клопатаў людзей вырашаць цэнтралізавана.

Прадпрыемства дапамагае нарыхтоўваць бульбу і агародніну, закупляе прамысловыя і харчовыя тавары, якія прадае жадаючым праз уласны магазін. Фінансавыя магчымасці дазваляюць нават выкупляць кватэры для сваіх работнікаў. Нядаўна такім парадкам атрымала жыллё намеснік галоўнага бухгалтара З.Ф.Андросік, неўзабаве мяркуецца выкупіць чарговую кватэру, а да канца года, магчыма, яшчэ адну.

Вядома, гэта з разуменнем успрымаецца калектывам. Аднак у свядомасці часткі

— Мне вельмі падабаецца стыль узаемаадносін пухавіцкай нафтавікоў з прадпрыемствамі і гаспадаркамі аграпрамысловага комплексу, — зазначае ў размове намеснік старшыні Мінскаблагразабеспячэння Л.Г.Прысукін. — У іх заўсёды ёсць запас паліва, памяркова вырашаюцца пытанні платы за ГЗМ. У час пасяўной і ўборачнай кампаній прадпрыемства аказала неацэнную

перычынна працоўныя калектывы адчулі з яго боку большую дапамогу і зацікаўленасць у стабільнай рабоце. Прэзідэнт "Белнафтапрадукта" Антон Іванавіч Лойка, віцэ-прэзідэнт Аляксандр Міхайлавіч Мазанік, спецыялісты сталі больш увагі ўдзяляць таму, што робіцца на месцах, аналізаваць зробі-

нае. Не выключана і фінансавая падтрымка.

Усё гэта, безумоўна, з удзячнасцю адзначаецца калектывам. Ён перш за ўсё зацікаўлены ў стабільнай рабоце, а таму і сам паслядоўна шукае тых рычагаў, якія б забяспечвалі гэтую стабільнасць. Дырэктар і спецыялісты разумеюць, што захаваць яе можна пры ўмове няспынных паставак нафтапрадуктаў. У іх

ПРАВЕРЦЕ ПРАВІЛЬНАСЦЬ АФАРМЛЕННЯ АБАНЕМЕНТА

На абанемента павінен быць прастаўлены адбітак касавай машыны.

Пры афармленні падпіскі (пераадрасоўкі) без касавай машыны на абанемента прастаўляецца адбітак календарнага штэмпеля аддзялення сувязі. У гэтым выпадку абанемент выдаецца падпісчыку з квітанцыяй аб аплаце кошту падпіскі (пераадрасоўкі).

Для афармлення падпіскі на газету або часопіс, а таксама для пераадрасавання выдання бланк абанемента з дазважачай карткай запўняецца падпісчыкам чарнілам, разборліва, без скарачэнняў, адпаведна ўмовам, выкладзеным у каталогах.

Запўненне месцаў клетак пры пераадрасаванні выдання, а таксама клеткі "ПВ-МЕСЦА" робіцца работнікамі прадпрыемстваў сувязі.

■ Эканоміка: рэфармацыя і дэфармацыя

ГВАРЫЦЬ аб эканоміцы, эфектыўнасці працы без лічбаў нельга. Дык вось, на Любаншчыне створана 21 фермерская гаспадарка. За імі замацаваны 424 гектары зямлі. На аднаго працаўніка прыпадае ў сярэднім 10,6 гектара сельгасугоддзяў, 7,5 гектара ворыва. Гэта, адпаведна, на 3,4 і 2,5 гектара больш, чым на аднаго працаўдольнага жыхара раёна. У фермераў — 32 трактары, 15 грузавікоў, што складае больш як два працэнты ад калгасных.

На станаўленне фермерскіх гаспадарак за мінулы і сёлетні гады з бюджэту выдаткавана 215 мільёнаў рублёў. За гэты час сельгасугоддзяў і кампенсаций каля 80 мільёнаў. Што складае 1,1 працэнта ад агульнай колькасці грашовых сродкаў, выдзеленых на гэты мэта раёна.

А аддаць? Згодна са спраздачкамі фермераў, на іх долю ў раёне прыпадае толькі сотая частка збору збожжа, бульбы. Рэалізацыя мяса, малака ўвогуле складае каля дзесятай часткі працэнта. А яшчэ ж не так даўно сёй-той абяцаў, што як толькі ўласна скончыць з сябе калгасныя пугі, зямля яго адразу заквітнее, дасць шмодры ўраджай.

Таму ж гэтага не здарылася? Выканком даручыў спецы-

"Ададайце зямлю!"

— гатова заявіць кіраўніцтва раёна фермерам, якія не сталі яе сапраўднымі гаспадарамі

Менавіта так і запісана ў рашэнні выканкама Любанскага райсавета: калі фермеры В.Самусевіч, В.Голуб, П.Шабля не наведдуць належны парадка на сваіх землях, то будзе разгледжана пытанне аб канфіскацыі іх надзелаў і перадачы ў іншыя рукі. Што ж здарылася?

ялістам дэталёва прааналізаваць сітуацыю. І высветлілася, што толькі восем фермераў раней працавалі ў сельскай гаспадарцы. Толькі каля паловы ўладальнікаў гэтых гаспадарак маюць веды, якія неабходны для больш-менш эфектыўнай работы на зямлі. Вопытныя калгаснікі не рызыкуюць адрывацца ад калектываў, ісці на "уласны хлеб". А большому наставініку ці звольненаму ў запас афіцэру вырастаць і сабраць добры ўраджай тым больш няпроста, бо гэта цэлая навука. Не дзіўна, што, як паказала праверка, пасевы фермераў В.Самусевіча і В.Голуба зараслі пустаццеллем, а П.Шабля ў асноўным касіў шматгадовыя травы, якія дасталіся яму з зямель ад калгаса "Ленінскі шлях". Так, фермерам лёгка станавіцца на ногі. Але ж тут

ёсць і іншая прычына: у адпаведнасці з недакананым Законам Рэспублікі Беларусь "Аб сялянскай (фермерскай) гаспадарцы", атрымаць зямлю можна зусім выпадкова чалавек.

Мы ўжо неяк прывыклі да слоў "зямля — наша галоўнае багацце". А ж так яно і ёсць: з яе жывём мы ўсе — урачы і малішчынабудульнікі, студэнты і пенсіянеры. Між тым, некаторыя фермеры выкарыстоўваюць свае надзелы толькі для ўласных патрэб, сеець тое, што патрабуе найменш працы. Таму з усіх фермерскіх палеткаў Любаншчыны 52 працэнты былі сёлета пад збожжавымі культурамі, 28,5 — шматгадовымі травамі. На астатняй невялікай частцы палёў размяшчаліся бульба, караняплоды, грэчка, агародніна... Ста-так жывёлы ў фермерскіх

гаспадарках налічвае толькі сем коней, 14 кароў і бычкоў, тры дзесяткі свіней. Такім чынам, кожны два фермеры з трох трымаюць жывёлу выключна для патрэб уласных сем'яў. Выходзіць, што не толькі гараджане, а і суседзі наўрад ці могуць сёння разлічваць на мяса, малако, з фермерскіх падворкаў. Як і зямля — на гной. Адкуль жа яму ўзяцца?

Па гэтай прычыне абсалютная большасць фермерскіх палеткаў штогод абыходзіцца без арганікі і аддае раслінам пажыўныя рэчывы, якія былі на-коплены ў глебе тады, калі зямля належала калгасам. Але ж так з год у год працягваюцца не можа: зямля спустошыцца. Вядома, адмоўную ролю тут адыгрывае і тое, што амаль усе фермерскія гаспадаркі не маюць базы для захоўвання і пе-

працоўкі прадукцыі раслінаводства, жывёлагадоўлі, абслугоўвання тэхнікі.

Але было б вельмі несправядліва да ўсіх недахопаў вінаваціць адных фермераў. Большасць з іх наўрад ці хопіць гадавага прыбытку, каб закупаць для наступнай сяўбы неабходную колькасць дарагіх мінеральных угнаенняў, алахмікатаў. Між тым, урады развітых краін на гэты мэта выдзяляюць дадаткі. Спецыяльныя службы там у любы момант гатовы даставіць фермеру паліва, гербіцыды, запчасткі, прапануюць найбольш эфектыўны севазарот для зямлі... Наш жа фермер круціцца сам, варыцца ў сваім саку. А той, хто абавязаны яму дапамагчы, нярэдка адварочваецца: маўляў, так табе і трэба.

Карацей, пакуль дзяржава не павернецца тварам да фермераў, важкай аддаць ад іх чакаць нельга. Аднаго трактара ды фермерскага энтузіязму для атрымання высокай урадкаў сёння недастаткова. А большага яны не маюць. І наўрад ці хутка атрымаюць.

...Тым не менш, папярэджанне ў адрас фермераў выканком, думаецца, зробіць справядлівае. Сапраўды, узяўшыся за гуж, не кажы, што нядаўж. Асабліва калі той гуж — зямля.

Уладзімір БЫЧЭНЯ.

■ На карце Міншчыны

ТУТ ЖЫЛІ КАЛІСЬЦІ
КАМУНАРЫ

У маляўнічым месцы, сярод векавых дубоў і залацістых хвой, на беразе ракі Воля, непадальку ад горада Чэрвеня стаіць вёска Чырвоны Бераг.

Адкуль такая назва? Прышла яна, як сведчаць успаміны старажытлаў і архіўныя даныя, з далёкіх дваццатых гадоў. Пасля рэвалюцыйнае аднаўлення сельскай гаспадаркі на Беларусі было звязана з развіццём розных відаў кааперацыі. Паўсюдна ствараліся вытворчыя калектывныя аб'яднанні: калгасы, таварыствы па сумеснай апрацоўцы зямлі, арцелі і камуны. Камун у рэспубліцы было нямнога, з паўсотні. Адна з іх існавала ў Чэрвеньскім раёне на тэрыторыі сучаснай вёскі Чырвоны Бераг.

Вось хто пісаў у сваіх успамінах сведка тых падзей Ілья Васільевіч Казючэ: "У 1922 годзе на тэрыторыі Кліноўскага сельсавета ў былым фальварку памешчыка Каранеўскага так званы "амерыканцы" /сялянне, што вярнуліся з эміграцыі/ арганізавалі камуну "Чырвоны Бераг". У

яе разам з сем'ямі ўвайшлі: Андрэй Цешчанка, Міхал Харытончык, Рыгор Гранчык, Антон Камар, Рыгор Тумар, Яўгенія Верабей з былых дваровых. Старшынёй абралі Рыгора Гранчыка.

Камуне выдзелілі 48 гектараў ворнай зямлі, столькі ж сенажаці, аддалі ў карыстанне тое, што засталася ад памешчыцкай пабудовы і інвентару. Новыя гаспадары мелі сырабойню, валуноў, свіран, старую малатарню, сячкарню.

Пасяліліся камунары ў былым памешчыцкім доме і пральні. Рабочых коней, кароў, свінёў і птушкі купілі за свае грошы. Першыя паўтара года працавала сталовая, а потым харчаванне даставлялі дамоў.

У 1926 годзе да камунараў далучыліся чатыры сям'і: Паўла Атрашэўскага, Івана Карнейчыка, Яўхіма Епімаіхі, Аляксандра Вернікоўскага. Да 1929 года ў камуну ўлілося яшчэ 14 селянскіх гаспадарак.

Дзяржаўная селянская кааперацыя дапамагла чырвоным камунарам набыць малатарню, жніўку і касілку. У гэты час

ферма калектывнай гаспадаркі налічвала 30 дойных кароў, 7 свінамацаў, 70 авечак і многа птушкі. Камуна акуртатна разлічвалася з дзяржавай па сельскагаспадарчым падатку, а лішкі прадавала на рынку. Камунары жылі заможна, бо былі добрымі гаспадарамі, працавалі не шкадуючы сіл.

Праіснавала камуна "Чырвоны Бераг" да 1932 года. У той год былі прыняты статут сельскагаспадарчай арцелі — і яна ператварылася ў калгас з такой жа назвай. Потым ён стаў называцца калгасам імя Дзімітрава. Праз нейкі час зямлі гэтай гаспадаркі перайшлі да калгаса імя Леніна.

Цяпер на месцы былой камуны падсобная гаспадарка Чэрвеньскага райсаюза.

У вёска, як і ў людзей, сваё біяграфія, свой лёс.

Анатоль ФУРЫК.
Чэрвеньскі раён.

МІНСКАЯ
ХРОНІКАНА КІРМАШ —
З НОВАЙ
ТЭХНІКАЙ

У беларускім рэспубліканскім выставачным цэнтры з 23 па 25 лістапада 1994 года адбудзецца VIII міжнародны ўніверсальны кірмаш "Усход—Заход—Поўнач—Поўдзень". Рыхтуецца да ўдзелу ў ім і Мінскі трактарны завод. На гэты раз прадпрыемства выступіць тут не толькі як удзельнік, а і як спонсар.

УСЁ ДЛЯ ДОМА

Да 19 лістапада ў мінскім Палацы спорту будзе аднаўдзецца выстаўка-продаж "Беларускі дом-94". Прадпрыемствы нашай рэспублікі, замежныя фірмы прапануюць мэблю і абсталяванне для кухні, будаўнічыя і аддзелачныя матэрыялы, сантэхнічнае абсталяванне, практыкі каталёжы і многае іншае.

І У ГОРАДЗЕ,
І НА ПРЫГАРДЗЕ

З заўтрашняга дня па рашэнню Мінгарвыканкома павышацца кошт праезду ў гарадскім пасажырскім транспарце. За талон на адну паездку трэба будзе плаціць не сто, а дзевяць рублёў. Павышэнне тэрыфі і на прыгарадных аўтобусных маршрутах. Праезд аднаго кіламетра абдыдзе пасажыра ў 20 рублёў.

"ПРАСПАЛІ"
ДАРОЖНІКІ

Бездапаможнай аказалася напярэдні зімы дарожная служба гарадской гаспадаркі сталіцы рэспублікі. Нягледзячы на папярэдні метэапрагноз аб тым, што хутка будзе галалёд, яна не змагла забяспечыць ранішай 15 лістапада рух пасажырскага транспарту. Дзесяткі тысяч чалавек, нервуныя, вымушаны былі гадзінамі дабірацца ў іх родных прадпрыемстваў, устаноў.

Як падкрэслівае Белінфарм, цяжка, ды і неапажывае, бадай, з усіх дакладнасна вызначыць велічыню страт з-за прастой станкоў і механізмаў, нясуеасчасовага прыняцця рашэнняў, якіх непаважлівых палічыць колькасць траўм і ўстанавіць ступень іх цяжкасці.

ЗАПРАШЭННІ
НА ФЕСТИВАЛІ

Сёння ў Палацы культуры прафсаюзаў нямецкі культурны цэнтр імя Гётэ і Беларуска-французскі "Кінаклуб" пачынаюць фестываль пад назвай "Залаты фонд нямецкага кіно". Будзе паказаны фільмы "Кабінет Доктара Калігары", "Раманс у міноры", "Пад мастамі" і "Апошні чалавек".

Кінафестываль "Андрэй Вайда. Яго кіно і акцёры" пачынаецца таксама сёння ў кінатэатры "Перамога" і з'яўляецца часткай Дзеяў польскай культуры ў Мінску.

ІДЗЕ НАЛАДКА
І ВЫПРАБАВАННЕ

На Мінскім маргарынавым заводзе шукаюць шляхі для павелічэння выпуску прадукцыі, якая неабходна не толькі насельніцтву, але і хлебабулачным, кандытарскім прадпрыемствам. Цяпер на заводзе ідзе наладка і выпрабаванне абсталявання, закупленага ў Германіі. Новая тэхналагічная лінія дазволіць павялічыць выпуск маргарыну на 20 тысяч тон у год.

ПА НІЗКІХ ЦЭНАХ

Па вуліцы Салтыса, 189 адкрыўся трэці ў Мінску магазін па продажы тавараў народнага спажывання па нізкіх цэнах. Ён будзе абслугоўваць пенсіянераў, інвалідаў, ветэранаў Партызанскага раёна, якія апынуліся за рысай беднасці.

Адкрыў магазін цэнтр "Добрабытлівае".

УСІМ БЫЛО
ВЕСЕЛА

Учора ў Беларуска-дзяржаўным педагагічным універсітэце быў наладжаны канцэрт-капуснік "Студэнцкі дывертисмент", які прымеркаваны да Міжнароднага дня студэнтаў. Выступалі артысты з шоу-тэатра "Мы" і тэатра "Пітон", танцоры, спевакі, гумарысты. На вечарыну былі запрошаны і госці з іншых ВНУ Мінска.

САБРАЛІСЯ
НАВУКОЎЦЫ

У Акадэміі навук Рэспублікі Беларусь учора пачалася навуковая сесія, на якой будзе заслухана каля ста дакладаў, аб'яднаных тэмай "Беларусь на шляхах адраджэння". Навукоўцы даследуюць гістарычны шлях беларускага народа ад старажытнасці да нашых дзён.

Падрыхтаваў
Павел ЖУРБА.

КДБ ПЕРАСЦЕРАГАЕ:
БОЙЦЕСЯ НІГЕРЫЙЦАЎ, ЯКІЯ

Акцыянернае таварыства "Белінфарм" наведваў нейкі доктар Емоу Абар з Нідэры, які паабядаў азіатыцкай беларускай фірмы. У прыватным ім пісьме з інтрыгуючай абяцанкай насцёржыла толькі паметка: "Канфідэнцыяльна".

Прапанова ж была, на першы погляд, прывабнай і дзелавой — усяго толькі даць згоду на перавод 25 мільёнаў амерыканскіх долараў у Беларусь для інвестыравання. Прычым, які вынікала з пісьма, "для двух бакоў няма ніякай рызыкі", "будзе ўпэўнены, што гэта грошы не накаркабісць". Маўляў, Нідэрыя — вельмі багатая краіна, якая, на жаль, не можа распрадацца "нафтавымі грашамі" па відэавочных прычынах.

Дэталі дзелкі не абмяркоўваліся. Спачатку, маўляў, неабходна прыняць згоду, а потым "арганізуем абмеркаванне тэт-а-тэт для

ўстанавлення ўзаемагаворы". Тым не менш за забяспечэнне оф-шорнага рахунка абяцалася 35 працэнтаў ад агульнай сумы. Спакусліва, ці не так?

А тут яшчэ прыйшло чарговае пасланне нідэрыскай нацыянальнай паліцыйнай карпарацыі, ужо больш шчырае. Яго аўтар, у прыватнасці, паведаваў: "Шэраг маіх калег, уключаючы галоўнага бухгалтара, хочуць выкарыстаць суму ў 28,5 мільёна долараў у асабістых мэтах".

Застаецца толькі дзіўляцца надзвычайнай дасведчанасці нідэрыскай дзелавой колаў. Адкуль яны даведваліся аб "Белінфарме"? Доктар Абар паспасілацца на "Дзелавыя дэведнікі" і "высокую рэпутацыю" "Белінфарма" ў асяродку міжнародных дзелавых дзелак. Якая казачка, усё гэта хлусня. Адрес АТ "Белінфарм" шырока не

Ларыса Блохін — заахочыца прадуктовага магазіна "Белія Росы" №6 пасёлка Бялыява Мінскага раёна. Яна імкнецца завозіць у гандлёвую кропку той тавар, які неабходны для якасці, культурна і вельмі абслугоўвае наведвальнікаў.

Фота Аляксандра РУЖЭЧКІ.

ФАКСІМІЛЬНАЯ "РУНЬ"

Максім Гарэцкі прыйшоў у беларускую літаратуру пазней, чым Я.Купала, Я.Колас, М.Багдановіч. Першы яго допіс з'явіўся ў "Нашай ніве" ў верасні 1912 г., першае апавяданне "У ласні" — там жа, у студзені 1913 г. У наступным годзе ён дэбютаваў як аўтар асобнай кнігі прозы "Рунь". Якім было гэтае выданне, куды імкнуліся думкі маладога пісьменніка? Цяпер кожны, хто возьме ў рукі "Рунь", зможа адлучыць погляды таго часу, яго складаны грамадска-сацыяльныя праблемы, каларытны і дакладныя побытавыя малюны. Справа ў тым, што гэта факсімільнае таго выдання, якое ўбачыла свет у Вільні ў друкарні самога "Пана Марціна Кухты", якое прызнаным словам згадваў у сваім перадсмертным вершы Максім Багдановіч.

З артыкула "Пошукі вышэйшага сэнсу" крытыка Дзімітрыя Бугаёва, якім заканчваецца выданне, чытач даведаецца, што на гэтую кнігу ў газеце "Наша ніва" была надрукавана рэцэнзія, дзе адзначаліся глыбіня і багацце думак, моўнае хараватство, літаратурнае дасканаласць. Дарэчы, звярнуў увагу на "Рунь" маладога пісьменніка і Максім Багдановіч, назваўшы зборнік вылікім укладам у беларускую літаратуру. Не страціў ён вылікага значэння і цяпер. Чытач мае магчымасць дакранацца сэрцам да прозы, якой уласцівы творчыя індывідуальнасць, адметнасць почырку, жанрава-стылявых форм.

Факсімільнае выданне "Рунь" — добры падарунак аматарам беларускай літаратуры.

■ Набалела!

ЗА БЫКА НЕ КУПІШ ІНДЫКА

Ашчадкаса глядзіць за сваім кліентам як маці за дачкою. Недасыпае, неадаяе, працуе звышзурочна. І ўсё дзеля таго, каб дагладзіць кліента.

Нават рэкламу ў газетах, па радыё і тэлебачанні змяшчае, каб людзі не дай бог не забыліся і хуценька неслі грошы на ашчадніжніку. Тайну ўкладу гарантуе. Працэнтны налічвае. Ад гэтага — сваім работнікам зарплата.

Кліенту куды дзецца? У заможную ашчадкасу грошы не панясеш. Людзі жэніцца, нараджаюцца, паміраюць, буду-

юць жыллё, купляюць сякія-такія рэчы, адпачываюць. Усюды грошы патрэбны, і немалыя. А каб зберагчы іх, накупіць, патрэбна ўсё тая ж ашчадкаса. У кішні будзе захоўвацца — згубіш, у шафу пакладзеш — зладзеі могуць украці. Словам, хочаш не хочаш — нясі ў ашчадкасу.

Так і я думаў раней. Два гады назад здаў бычка, які важыў 200 кілаграмаў, падсобнай гаспадарцы "Гарызонт" за восем тысяч рублёў.

Грошы плацілі толькі праз ашчадкасу. Давайце свай

разліковы рахунак, — заявіла заатэхнік.

— Праз ашчадкасу. — дык праз ашчадкасу. Толькі каб не заблытаў у канторы, — пагадзіўся я.

Прайшоў час. Пакуль грошы пераводзілі, цэны раслі як на дражджах і сталі касмічнымі. За быка можна было яшчэ купіць індка, але з прычыну індка купляць не захачеў. Людзі засмеляюцца.

— Прапала кароўка — няхай прападае і вярхоўка, — ад злосці махнуў я рукою.

А цэны раслі. Прайшла дэ-

намінацыя і на ашчадніжніку запісалі восемсот рублёў. Каб гэта зрабіў вораг, дык плонуў бы яму ў вочы. А дзяржаве не паўну.

"Вось дурань, — думаю я. — Калі б гэтага быка аддаў дарэмна знаёмаму — магарыч быў бы ад душы. Дзі сёння быў бы ў яго жаданым гасцем. А дзяржава — з'яла быка і дзякуй не сказала. Маўчыць, бы вадзі ў рот набраўшы". Ездзяць па вёсках прадстаўнікі падсобных гаспадарак, комплексу. Але дарэмна. Ім ніхто не верыць.

Алесь ЯСЮЧЭНЯ.

■ Не магу маўчаць

Навіны з Літвы

ІНФАРМАЦЫЯ
ДАРАГОГА
КАШТУЕ

Урад Літвы прыняў рашэнне аб узнгароджанні прэміяй у памеры 250 тысяч літаў (каля 60 тысяч долараў) тых асоб, якія прадставяць інфармацыю праваахоўным органам, дапамогуць раскрыць арганізатару і выканаўцаў дыверсіі на чыгуначнай трасе Вільнюс—Каўнас. Анімінасць урадам гарантуецца.

АБ БЕДНЫМ
БЮДЖЭЦЕ
ЗАКІНУЛІ
СЛОЎЦА

Вострыя дэбаты разгарнуліся ў эканамічным камітэце Сейма Літвы па пытанню аб бюджэце рэспублікі, праект якога прадставіў урад. Хоць афіцыйна паведамленні камітэта пакуль няма, аднак адзін з яго членаў, папулярны ў народзе дэпутат Сейма Казімерас Антанавічус паведамаў журналістам, што камітэт адхіліў праект як неадпаведны інтарэсам насельніцтва Літвы.

УРАДУ ТРЭБА
ВЕДАЦЬ:
ШТО ВІНЕН,
АДАЦЬ
ПАВІНЕН

Наспывае канфлікт ВНУ Літвы з уладам рэспублікі па прычыне недастатковага фінансавання навуковых устаноў і нізкай зарплат у прафесарска-выкладчыцкага складу. Рэктары ўсіх ВНУ, прадстаўнікі выкладчыкаў і студэнтаў на праведзенай на днях сумеснай нарадзе прынялі рашэнне пачаць акцыю пратэсту, у час якой іх патрабаванні будуць уручаны Сейму і ўраду рэспублікі. Сутнасць патрабаванняў — павелічэнне размеру зарплат і ступені, унаважэнне фінансавання вышэйшых навуковых устаноў, неадкладнае пагадненне ім будучага даўгу.

А запачаўся дзяржава ВНУ многа. У прыватнасці, Вільнюскаму універсітэту — 4,7 мільёна літаў, 2,5 мільёна літаў — Каўнаскаму медыцынаму універсітэту. На думку выкладчыкаў, такія даўгі і неплацежздольнасць ВНУ ставяць пад пагрозу магчымасць правядзення навуковага працэсу ўвогуле.

БЕЛІНФАРМ.

Я ПЕРАД ВАМІ
З ПАМЯЦЦЮ СВАЁЙ

Роздум ветэрана Вялікай Айчыннай вайны
аб выхаванні патрыятызму ў маладога пакалення

праклаў сабе шлях і выйшаў з акружэння. Следыты Маладзечаншчыны адшукалі гэтага мужа чалавека. Пасля вайны Герой Савецкага Саюза працягваў службу ў арміі, закончыў Ваенную акадэмію бранітаных войскаў. Жыве ў Варонежы. Знаходзіць час, каб прыехаць у мястэчкі, якія вызвалі, дабычаць на магіле жанчыны, якая падала яе, параненага.

Вос і наядуна я раскажыў пра Р.Р.Кішчу на ўроку гісторыі ў Маркаўскай сярэдняй школе, якую ўзначальваў да выхду на пенсію. На такіх ўроках я іду з вялікім задавальненнем, бо адчуваю, што сённяшнія школьнікі цікавіцца падзвігамі старэйшага пакалення. Гэта я ўсведамляю і тады, калі праводжу экскурсіі ў школьным музеі баявой і працоўнай славы, дзе сабрана шмат цікавых матэрыялаў. Дарэчы, вёска Маркава — адна са старэйшых на Маладзечаншчыне. Упершыню яна ўпамінаецца ў 1495 годзе. Жыхары гэтага старажытнага пасёлка перажылі шмат падзей. Пра адну з іх раскажыю. У абласным краязнаўчым музеі ў Маладзечне захоўваецца цікавы дакумент 1803 года, які перадаваў маркаўскай школьніку. Гэта прашэнне сялян на імя Аляксандра І з просьбай абараніць ад нападкаў ротмістра С.Кішчака. Маркаўцы выклікалі цару ўсе свае крыўды-беды. Гэты служак стварыў для іх невыноснае жыццё, забараніў хадзіць у лес, якім яны раней карысталіся, каго зловяць — катавалі. Аднойчы прывязалі да дрэва ротмістра паслугачы Грышку Кавалі і Рагуноўчыца і моцна лабілі бізунамі. Пан нават страляў па людзях. Аднам словам, мунда — гэта аснова нашага сёння і нашай будучыні. І гэтая тэма неабходна і такая натуральная павязе часоў ніколі не павінна ні слабей, ні тым больш губляцца.

Толькі вельмі кудына, што знаходзіцца людзі, якія з нейкай незразумелай ашалеласцю імкнучыся заплямаць падзеі Вялікай Айчыннай вайны, вышукваюць новыя даты і запісваюць шырока іх святкаванні. Перада мною Заварт да беларускага народа і Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, падпісаны аргамітэтам на святкаванні 480-х угодкаў "Перамогі Беларускага войска пад Оршаю". У гісторыі Беларускага народа, адзначаецца ў тым звароце, Аршанская бітва мае выключна важнае значэнне. На доўгі час яна спыніла маскоўскую агрэсію. Божа мілы, якая ж кароткая памяць у аўтараў гэтага звароту! Няўжо яны ніколі нічога не чыталі пра Вялікую Айчынную вайну? У той жа кнізе "Навечна ў сэрцы народным" змяшчана каля дзвюх тысяч артыкулаў аб Героях Савецкага Саюза — ураджэнцах Беларусі, а таксама аб сынах і дочках народаў саюзных рэспублік і замежных краін, якім высокае званне Героя прывысена за бяспрыкладную храбрасць і мужнасць, долбесі і адвагу, праўленым у баях за вызваленне нашай рэспублікі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Ды што кніга? Я сам прайшоў не адну сотню кіламетраў з баямі і добра ведаю, якая вялікая дапамога аказалася рускім народам. Члены савета нашага музея рыхтуюць альбом-альманах, у якім раскажыю пра ўдзельнікаў вызвалення Маладзечаншчыны і вёскі Маркава. Трэба паспеш зрабіць гэтую справу, бо тых, хто прайшоў франтавымі дарогамі, становіцца ўсё менш і менш. Яшчэ наядуна ў нашым сельскім Савеце было 200 ветэранаў вайны, засталася толькі 43. Наш абавязак — іх жыццёвае мудрасць, нязломы героізм перадаць новым пакаленням. Мужна ваяваў наш зямляк Цімафей Аляксандравіч Сарока. Вярнуўшыся ў родную вёску, працаваў механізатарам, брыгадзірам. Шые такія фасоністыя кашукі, што любая фабрыка можа пазідадзісці. Узрост сваё барэ, Цімафей Аляксандравіч застаўся адзін у хacie, але паранейшаму трывае карову, свінёў. Нават не адмовіўся ад норм калгасных буракоў — з 10 сотак убрал ураджай. Сапраўды, гераічнага лёсу чалавек. Хоцачца назваць і ветэранаў А.В.Асіповіча, П.Л.Навушкіна, В.І.Бараўца, І.С.Іванова, многіх іншых.

Але вярнуся да звароту. Чаго ж дамагаецца яго аўтар? З гэтай увекавачэння гераічнага

роснага звышарганізаванасці. Утвораны арганізацыйны камітэт па святкаванню 74-х угодкаў з нагоды той падзеі. Заснаваны гэты камітэт народным фронтам "Адраджэнне", Марціяла-логам Беларусі, творчай суполкай мастакоў "Пагоня". Таварыствам Беларускай мовы, імя Ф.Скарыны, Беларускай краязнаўчым таварыствам, згуртаваннем беларускай шляхты, Нацыянальна-дэмакратычнай партыі Беларусі, Беларускай хрысціянска-дэмакратычнай элітасцы, культурным асяродкам "Беларусь" г. Алматы, Беларуска-польскім фондам імя Л.Сапегі, і інш. Ніх не магу зразумець, чаму ў гэтым спісе няма ветэранскіх арганізацый, тых, хто вызваліў наш край ад карычневай чумы. У нашым раёне няма пасёлкаў, у якім бы не было помніка, магіл: вайна не лічылася з чалавечымі жыццямі. Абарона Радзімы была вышэй за ўсё. А сталася так, што пра вызваліцеляў пачалі забываць. Нядаўна паўну ад кіраўніка даволі высокага рангу: — Ваенна-патрыятычнае выхаванне цяпер не ў модзе.

Пражыў больш за 70 гадоў і не ведаў, што люблю да Радзімы, да яе мужных герояў залежыць ад павесы моды. Да якой багзлудзіцы можна дагаварыцца? Барані, Божа, ад такіх суб'еядэлішч! Ці не таму і перастаюць працаваць музеі баявой і працоўнай славы ў школах, калгасах, на прадпрыемствах. Ідзі некалькі гадоў таму назад у нашым раёне для лепшага атрады сельскіх механізатараў быў устаноўлены спецыяльны пераходны прыём імя Р.Р.Кішкі — невялікая копія скульптуры Я.Вучыціча "Перакумі мчы на аралы". Ён уручаўся за высокай вынікі мірнай хітэробарскай працы. Герой Савецкага Саюза ўважліва сачыў за іх работай, часта прыязджаў з г. Варонежа для ўручэння прыза перадавым механізатарам. Дажыліся да таго, што і такая форма заахавання стала не моднай. Куды ідзеш? Што бачым перад сабой? Наўжо не быліся, што больш двух мільёнаў грамадзян унеслі важкі ўклад у разгром гітлераўскага фашызму? Навошта ўсчынаць вярхал перад дамамі, якія таго не заслугоўваюць? Маю на ўвазе бітву пад Оршай і паўстанне Слуцкага збройнага чыну. З вялікім задавальненнем сустраў паведамленне ў друку аб тым, што ў нашай рэспубліцы ў дзень 50-годдзя Вялікай Перамогі адбудзецца парад, у гарадах і вёсках пройдуць стройнымі калонамі ветэраны-пераможцы, воіны супраціўлення з тымі, хто прыме ў іх істафету. Дажыць бы да гэтага дня, бо засталася нас, удзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны, вельмі мала. Утэплены, што, як пісаў славуці класік, каб сонца засланіць, вушэй аслінны мала. Разумею, выказаўся жорстка, але праўдзіва.

Мяне вельмі непакое і тое, што тэма патрыятызму знікае са старонак школьных падручнікаў. Нядаўна наведваў Мінск, трэба было купіць новыя кнігі пра Вялікую Айчынную вайну, пра тое, які подвиг і героі перададзена маладому пакаленню. Дзесяткі крам абшліў і вярнуўся дамоў з пустымі рукамі. Затое для кожнага прайдука мне падсоўвалі "тавар" пра секс, парнаграфію, розныя забойствы. Вось я і пытаюся: хто ж правіць бел?

Цікавую праграму святкавання Дня Перамогі склаў і наша ветэранская арганізацыя. Запланавана шмат сустрач з тымі, хто вызваліў Маладзечаншчыну. Вядзеш з імі актыўную перапіску. Толькі ў баях за нашу вёску загінула 28 воінаў, 167 жыхароў Маркава скасіла лютаў вайна. Не ўсе іх прозвішчы высечаны на помніку, што ўзведзены перад школай. Справа ў тым, што 70 чалавек прапалі без вестак. Наш абавязак — знайсці людзей, побач з якімі яны ваявалі, даведацца аб іх подзвігу. Імя кожнага нашага зямляка павінна быць на абеліску. Ба-язліўцаў сярод маркаўчан ніколі не было.

Канстанцін ДОРАХ,
старшыня савета ветэранаў
вайны і працы Маркаўскага
сельскага Савета Маладзечанскага
раёна, выдатнік адукацыі
Рэспублікі Беларусь.

БЕЛІНФАРМ.

